

Спецификација предмета за књигу предмета			
Студијски програм		Основне академске студије права	
Изборно подручје (модул)			
Врста и ниво студија		Основне академске студије	
Назив предмета		Уставно право	
Наставник (за предавања)		Проф. др Драган Стојановић Проф. др Ирена Пејић Проф. др Маја Настић	
Наставник/сарадник (за вежбе)		Проф. др Маја Настић	
Наставник/сарадник (за ДОН)			
Број ЕСПБ	10	Статус предмета (обавезни/изборни)	Обавезни
Услов	/		
Циљ предмета	Програм предмета треба да омогући разумевање уставног оквира за функционисање правне државе. У изучавању општег дела уставног права претежно ће бити коришћени традиционални методи изучавања, са циљем да се омогући разумевање уставних институција и савремених уставних решења у националном и упоредном праву. Изучавање области људских права биће реализовано применом савремених метода које захтевају активно и непосредно учешће студената, решавањем проблема и сагледавањем потенцијалних решења, а све уз коришћење позитивноправних извора уставног права.		
Исход предмета	Савладавањем програма предмета кроз планиране активности и облике наставе/учења, очекује се да студент: 1) схвати генезу, структуру и природу устава, са осталим релевантним изворима уставног права; 2) усвоји основне елементе правне логике европског континенталног права, које ће даље развијати изучавањем позитивно-правних предмета; 3) развије способност да аргументовано и компетентно дискутује у уставноправној области; 4) развије способност систематичног приступа правним проблемима, као и да понуди критичке и аналитичке одговоре у делу који се односи на позитивно-правна уставна решења; 5) влада кључним терминима, појмовима и уставноправним категоријама; 6) развије способност анализе и синтезе, као и да утврди и повеже значајне и релевантне претпоставке, у области правног и политичког система, које обезбеђују функционисање уставне и правне државе.		
Садржај предмета			
<ul style="list-style-type: none"> • Општа питања (предмет и садржина уставног права, уставно право као грана права, извори уставног права, стандардни и особени извори) • Појам и обележја устава (појам, садржина, својства и функције устава, композиција устава, доношење и промена устава) 			

- Појава и развитак уставности (настанак устава и уставности, први писани уставни, стање уставности у 19. веку, реформисана грађанска уставност, уставност у другој половини 20. века)
- Уставна историја Србије (развитак и стање уставности у развојним етапама)
- Уставно право Европске уније (настанак и развој ЕУ, институционална структура, правна природа Уније, подела надлежности између Уније и држава чланица, Устав за Европску унију)
- Права човека (устави и права човека, теорија основних права, правно дејство основних права, подела и систематика)
- Права човека у домаћем уставном праву (правни извори основних права, права човека и грађанина у уставном систему Републике Србије и Државне заједнице, заштита уставних права и слобода)
- Облици државне власти (унитарна и савезна држава, расподела надлежности у федерацији)
- Непосредна демократија и њени облици (реферндум и народна иницијатива)
- Појам и суштина представничког система
- Принципи изборног система
- Уставни принцип поделе власти
- Порекло и функције парламента, парламентарна аутономија и функционисање парламента, законодавна процедура
- Шеф државе-појам и облици, положај и овлашћења, одговорност
- Избор, мандат, надлежност, одговорност и акти владе
- Принцип уставности и законитости; Владавина права и правна држава
- Системи контроле уставности
- Уставни суд и нормативна контрола

Теоријска настава	Уставно право као грана права; Појам и обележја устава; Развитак уставности; Основна права и слободe; Облици државне власти; Непосредна демократија и представнички систем; Избори и изборни системи; Политичке партије; Облици државне власти; Законодавна, извршна и судска власт; Управа и судство; Уставно судство; Локална самоуправа и аутономија.
Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)	Модели и технике промене устава, Правна држава и уставна стварност – стање у традиционалним грађанским и „посткомунистичким“ системима; Основна права – национални и међународни инструменти заштите; Територијално уређење – регионализација и аутономија, сувереност у федерацији, унитарна држава и децентрализација; Избори и изборни модели; Подела власти – механизми за остваривање равнотеже и ефекти узајамне контроле (модел парламентарне, председничке и мешовите владе); Одлуке уставног суда.
Литература	
	<ol style="list-style-type: none"> 1) Обавезна литература: <ul style="list-style-type: none"> • Д.М.Стојановић, <i>Уставно право</i>, Ниш: Свен, 2013 • Устав и политичко законодавство Србије 2) Изборна литература:

	<ul style="list-style-type: none"> • Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924 • Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i>, Сабрана дела, том 8, Београд, 1990 • М.Јовичић, <i>О уставу – теоријско-компаративна студија</i>, Београд, 1977 • Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008 • П.Николић, <i>Уставно право</i>, Београд, 1997 • М.Пајванчић, <i>Уставно право – уставне институције</i>, Нови Сад, 2008 • И.Пејић, <i>Парламентарно право – француски, немачки, британски, српски и пример Европског парламента</i>, Ниш, 2006 • И.Пејић, <i>Парламентарна влада – осцилације у равнотежи</i>, Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2011 • Д.М.Стојановић, <i>Основна права човека – Људска права и слободе у уставима европских држава</i>, Ниш: Правни факултет, 1989 • Ж.Ж.Русо, <i>Друштвени уговор</i>, Београд, 1993 			
2				
3				
4				
5				
Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године				
Предавања	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
6	1	/		
Методе извођења наставе	<ul style="list-style-type: none"> • Предавања • Дискусије • Рад у групама • Индивидуалне консултације • Истраживачки пројекат 			
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит		Поена 100
активност у току предавања	0-15	писмени испит		
практична настава	0-15	усмени испит		40
колоквијуми	0-20			
семинари	0-10			
Списак тема по недељама				
1			<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет и садржина уставног права 2. Уставно право у домаћој правној књижевности 3. Уставно или државно право, проблем назива 4. Унутрашње и међународно право 	Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013 Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i> , Београд, 1924. Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i> , Сабрана дела, том 8, Београд, 1990.

				<p>М.Јовичић, <i>О уставу – теоријско-компаративна студија</i>, Београд, 1977.</p> <p>Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008</p>
2			<ol style="list-style-type: none"> 1. Извори уставног права 2. Европско континентално право и стандардни извори 3. Англосаксонско право и особени извори 4. Извори уставног права у домаћем правном систему 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p> <p>Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924. Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i>, Сабрана дела, том 8, Београд, 1990.</p> <p>М.Јовичић, <i>О уставу – теоријско-компаративна студија</i>, Београд, 1977.</p> <p>Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008</p>
3			<ol style="list-style-type: none"> 1. Устав у материјалном смислу 2. Устав у формалном смислу 3. Садржина устава 4. Својства устава и уставних норми 5. Врсте устава 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p> <p>Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924. Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i>, Сабрана дела, том 8, Београд, 1990.</p> <p>М.Јовичић, <i>О уставу – теоријско-компаративна студија</i>, Београд, 1977.</p> <p>Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008</p>
4			<ol style="list-style-type: none"> 1. Доношење устава 2. Модели промене устава 3. Промена устава у федерацији 4. Промена домаћих устава 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p> <p>Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924. Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i>, Сабрана дела, том 8, Београд, 1990.</p> <p>М.Јовичић, <i>О уставу – теоријско-компаративна студија</i>, Београд, 1977.</p> <p>Р.Марковић, <i>Уставно право</i></p>

				<i>и политичке институције, Београд: Службени лист, 2008</i>
5			<ol style="list-style-type: none"> 1. Елементи уставности до појаве писаних устава 2. Специфичности америчког Устава: историјски поглед на формална обележја и уставна решења 3. Француска уставност и њен утицај на развој континенталне уставности 4. Ширење либералне уставности 5. Уставна традиција Белгије и Швајцарске 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p> <p>Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924. Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i>, Сабрана дела, том 8, Београд, 1990. М.Јовичић, <i>О уставу – теоријско-компаративна студија</i>, Београд, 1977. Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008</p>
6			<ol style="list-style-type: none"> 1. Реформисана грађанска уставност 2. Грађанска уставност после Другог светског рата 3. Основни закон Немачке: канцеларска влада и стабилност 4. Устав Француске V Републике: мешовити или полу-председнички систем 5. Разлике у моделу социјалистичке и грађанске уставности (основни принципи уставног уређења, организација власти и људска права) 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p> <p>Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924. Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i>, Сабрана дела, том 8, Београд, 1990. М.Јовичић, <i>О уставу – теоријско-компаративна студија</i>, Београд, 1977. Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008</p>
7			<ol style="list-style-type: none"> 1. Савремени устави и права човека, 2. Интернационализација људских права 3. Правни извори основних права у домаћем систему 4. Начело једнакости и основна права 5. Лична права и слободе 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p> <p>Други извори: Д.М.Стојановић, <i>Основна права човека – Људска права и слободе у уставима европских држава</i>, Ниш: Правни факултет, 1989 В.Димитријевић-М.Пауновић, <i>Људска права</i>, Београд, 1997</p>
8			<ol style="list-style-type: none"> 1. Политичка права и слободе у ужем и ширем смислу 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p>

			<ol style="list-style-type: none"> 2. Бирачко право и право гласа на референдуму 3. Економска и социјална права и слобода 4. Културна права 5. Права припадника националних заједница 	<p>Други извори: Д.М.Стојановић, <i>Основна права човека – Људска права и слобода у уставима европских држава</i>, Ниш: Правни факултет, 1989 В.Димитријевић-М.Пауновић, <i>Људска права</i>, Београд, 1997</p>
9			<ol style="list-style-type: none"> 1. Облици државне власти 2. Унитарна и савезна држава, савез држава 3. Расподела надлежности у федерацији 4. Учешће федералних јединица у федералној власти 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013 Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924 Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i>, Сабрана дела, том 8, Београд, 1990 Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008</p>
10			<ol style="list-style-type: none"> 1. Непосредна демократија и њени облици 2. Референдум и народна иницијатива 3. Појам и суштина представничког система 4. Природа бирачког права 5. Карактер представничког мандата 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013 Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924 Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i>, Сабрана дела, том 8, Београд, 1990 Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008</p>
11			<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи изборног система 2. Изборни поступак и техника избора 3. Начело представништва и расподела посланичких мандата 4. Престанак представничког мандата 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013 Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924 Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i>, Сабрана дела, том 8, Београд, 1990 Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008</p>

12			<ol style="list-style-type: none"> 1. Уставни принцип поделе власти 2. Системи поделе власти 3. Парламентарни систем 4. Председнички систем 5. Скупштински систем јединства власти 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p> <p>Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924 Сл. Јовановић, <i>О држави – Основи једне правне теорије</i>, Сабрана дела, том 8, Београд, 1990 Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008 И.Пејић, <i>Парламентарна влада – осцилације у равнотежи</i>, Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2011</p>
13			<ol style="list-style-type: none"> 1. Порекло и функције парламента 2. Уставотворна и законодавна функција 3. Контролна функција и инструменти контроле 4. Структура и број чланова парламента 5. Правни положај чланова парламента 6. Парламентарна аутономија и функционисање парламента 7. Законодавна процедура 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p> <p>Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924 Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008 И.Пејић, <i>Парламентарно право – француски, немачки, британски, српски и пример Европског парламента</i>, Ниш, 2006 И.Пејић, <i>Парламентарна влада – осцилације у равнотежи</i>, Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2011</p>
14			<ol style="list-style-type: none"> 1. Шеф државе – појам и облици, положај и овлашћења, одговорност 2. Избор и мандат владе 3. Надлежност и акти владе 4. Одговорност владе 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p> <p>Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924 Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008 И.Пејић, <i>Парламентарно право – француски, немачки, британски, српски и пример Европског парламента</i>, Ниш, 2006 И.Пејић, <i>Парламентарна</i></p>

				<i>влада – осцилације у равнотежи</i> , Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2011
15			<ol style="list-style-type: none"> 1. Принцип уставности и законитости 2. Владавина права и правна држава 3. Системи контроле уставности 4. Судска контрола уставности 5. Уставни суд и нормативна контрола 6. Поступак пред уставним судом 	<p>Обавезна литература: Д.М.Стојановић, Уставно право, Ниш: Свен, 2013</p> <p>Други извори: Сл. Јовановић, <i>Уставно право Краљевине СХС</i>, Београд, 1924 Р.Марковић, <i>Уставно право и политичке институције</i>, Београд: Службени лист, 2008</p>